

3. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

3.1 Zaměření školy

3.1.1 Naše vize

Smysluplná škola pro všechny - otevřený bezpečný prostor, ve kterém všichni žáci zažívají úspěch, rozpoznají a rozvíjejí svůj talent.

Autonomní žák, který zná své učební potřeby a je motivován pro celoživotní učení. Nese odpovědnost za sebe i svět, který přetváří.

Učitelé rostou spolu se žáky - učící se organizace ovlivňuje rodičovskou i širší veřejnost.

3.1.2 Naše cíle

Zaměřujeme se na osobnostní rozvoj žáků a jejich spolupráci. Rozvíjíme jejich jazykový, rozumový a tvůrčí potenciál, umění učit se, pracovat s informacemi a vyznat se v dnešním i budoucím světě. Věříme, že je třeba školu trvale proměňovat, aby stačila měnícímu se světu. Věříme, že cesta ke kvalitnímu vzdělávání vede přes podporu žáků, pedagogů, rodičů a místní komunity.

Usilujeme zejména o naplňování těchto cílů:¹

- umožnit žákům osvojit si strategie učení a motivovat je pro celoživotní učení;
- podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů;
- vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci;
- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých;
- připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti;
- vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací; rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředím i k přírodě;
- učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědní;
- vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi;
- pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci.

Ve vzdělávacím procesu sledujeme více učebních cílů, které jsou různě rozsáhlé a ovlivňují odlišné úrovně žakovy osobnosti. Cíl vyšší úrovně v sobě

---

¹ podle RVP ZV, verze platná od 1. 9. 2017, Praha 2017

zahrnuje cíl na nižší úrovni, staví na dosažení/zvládnutí tohoto nižšího cíle.

- a) **psychomotorické cíle** - *osvojení informací a porozumění jim, chápání souvislostí v rámci oboru, učebního předmětu*
např.: mluvení, psaní, kreslení, manipulace s předměty
konkretizace: napodobování, procvičování/zpřesňování, návaznost činností...
- b) **znalostní cíle** - *osvojení informací a porozumění jim, chápání souvislostí v rámci oboru, učebního předmětu*
např.: definování, vysvětlení, oprava, překlad...
konkretizace: popis něčeho, vysvětlení principu, opravy chyb a nedostatků, překlad z/do jiného jazyka, výpočet...
- c) **dovednostní cíle** - *aplikace znalostí v konkrétních situacích v rámci jednotlivých oborů, učebních předmětů*
např.: demonstrace, diskuse, interpretace, analýza, syntéza, hodnocení, řešení problémových situací...
konkretizace: individuální oborové prezentace, projekty...
- d) **kompetenční cíle** - *aplikace znalostí a dovedností v situacích stojících nad/jdoucích napříč vzdělávacími obory*
např.: komunikace, spolupráce, řešení problémů, pracovní návyky...
konkretizace: týmový interdisciplinární projekt, bezpečnost a efektivita práce...
- e) **postojové cíle (včetně emocionálních)** - *vytváření hodnotových orientací, postojů, integrace hodnot a jejich zvnitřnění*
např.: hodnocení jevů/procesů/chování/jednání, zaujetí stanoviska...
konkretizace: názor na něco, vztah k něčemu...

3.1.3 Hodnoty školy

Sebeúcta a seberegulace:

- ve škole se uplatňuje respektující komunikace: vynechání zákazů, manipulace; respekt jako vnitřní nastavení...;
- Žák poznává a nastavuje si své hranice, ctí hranice druhých: trvalá diskuze, autentický učitel, heterogenní skupiny;
- Žák spolu s dospělými spoluvytváří školní pravidla, podílí se na zajišťování chodu školy: sněm žáků a dospělých, žakovské kruhy, dobrovolnická práce (vaření pro ostatní, brigády kolem školy, vedení drobných zájmových aktivit, realizace školních sociálních projektů);
- při vzdělávání žák poznává sám sebe, zažívá autonomii místo přizpůsobení, stává se vnitřně svobodným: možnost si zkusit věci „na své hraně“, tvořit, čerpat z primární hry, poznávat se, poznávat své tělo; nalézt střední cestu, vyváženost mezi strukturou a chaosem, vytvářet a bourat struktury.

Autonomie

- maximální podpora kreativity, flexibility, tvůrčího transu: otevřený prostor pro tvorbu, umožnění realizace vlastních konceptů;
- dospělý neuplatňuje převahu nad dítětem, je mu rovnocenným partnerem: základní stavební kámen;

- Škola podporuje důvěru v dítě, jeho vnímavost a schopnost poznávat svůj vnitřní potenciál, nadání;
- Žák si volí vlastní vzdělávací cestu, chyby jsou vítány jako cenné zkušenosti: možnost volby, prolíná celým systémem;
- Žák se nemusí účastnit všeho společného vzdělávání: možnost volby autonomie po nezbytně nutnou dobu, společná domluva (lépe DOHODA).

Smysluplné učení

- Škola se cíleně co nejvíce otevírá okolnímu světu, nevytěsňuje žádná témata jako nepohodlná: Život jsme pustili do školy, děti přinášejí do procesu učení vlastní iniciativu, svá témata, učitelé na tuto iniciativu aktivně reagují;
- ve škole se učí děti od učitelů a učitelé od žáků, starší od mladších, mladší od starších: přirozené a autentické učení;
- Žák vychází (Evokuje) ze svých prekonceptů (= co o tom ví), (Učí se) aktivně, ve spolupráci s dalšími si je dává do souvislosti s novými poznatky, (nově přidat: Reflektuje, CO se naučil a JAK se učil) – pedagogický konstruktivismus;
- Žák je v neustálém spojení jak s informacemi, tak s jinými žáky, učiteli; výukový proces je chápán v kontextu existující (sociální, informační) sítě: pedagogický konektivismus – jako Žák přináším něco jedinečného, co se mohou ode mne ostatní učit, sám se učím od druhých; беру si jen tolik kompetencí, kolik odpovědnosti jsem schopen unést;
- Žák se učí přebírat odpovědnost za své učení, škola mu vytváří podmínky: Žáka (proti jeho vůli) nic nenaučí, převládající je způsob hodnocení „pro učení“; učitel má vášeň pro to, co dělá – Žáci se k němu spontánně připojují; jedná se o vytváření podmínek smysluplného učení a podpory vnitřní motivace žáka.

3.2 Naše výchovné a vzdělávací strategie

Naše školní kurikulum vychází v oblasti vzdělávání ze zásad pedagogického konstruktivismu, výuky orientované na budování schémat podle prof. Hejného, principů integrované tematické výuky a projektového/modulárního vyučování, formativního hodnocení. Ve výchovně-vzdělávacím procesu uplatňujeme respektující přístup včetně autonomie. Nedílnou součástí kurikula je inkluzivní zaměření a integrace žáků s SPU.

3.2.1 Autonomie v prostředí určeném pro vzdělávání

Autonomie je symbolem pro prostředí a společenské nastavení, ve kterém je primární principem sebeřízení. Je tím míněna samostatnost vůči okolí. Nese v sobě principy samostatného určování cílů a samostatného rozhodování. Reálná míra autonomie označuje míru nezávislosti na vyšší autoritě. Principy autonomie v prostředí určeném pro vzdělávání by měly bez výjimky zaručovat a učit a vést studenty/žáky i osoby zajišťující vzdělávání i provoz tohoto prostředí, v získávání a prohlubování autonomie vůle jako důležitého principu soukromého práva, který předpokládá, že každý může svobodně vstupovat do vztahů s jinými a sjednávat si práva a povinnosti, pokud tím neporušuje zákon a hodnoty.

Škola Jedna Radost podporuje vnitřní potenciál dítěte, které se učí poznávat své dary, vnitřní nadání, volí si a posiluje vlastní životní cestu. Dětem

zajišťujeme rovnocenný přístup, dospělý neuplatňuje mocenskou převahu nad dítětem, ctí principy partnerského přístupu. Autonomie je ve škole realizovaná jednak uplatňováním možnosti volby, zároveň jako hmotný samostatný prostor, kam může dítě po dohodě odcházet věnovat se svým potřebám. V rámci autonomie operujeme s pojmem vnitřní svobody, dítě se učí ve vymezeném, jemu bezpečném prostoru svobodně projevovat a přijímat zodpovědnost za svá rozhodování.

3.2.2 Respektující přístup

Respektující přístup se projevuje férovou komunikací bez manipulace, poskytováním informací, přibíráním druhých ke spolurozhodování o věcech, které se jich týkají, oceňováním, vyjadřováním nesouhlasu nebo nelibosti bez urážek a ponižování, ochotou a schopností otevírat i citlivé problémy, řešit je bez výčitek a vyhrožování budováním autority ve smyslu „vážit si někoho“, nikoliv „bát se ho“.

Naše škola se snaží vést vzdělávací proces v širokém souladu s principy konceptu Respektovat a být respektován. Klademe důraz na individualitu, osobní potřeby a lidskou důstojnost každého z účastníků vzdělávání. Opakovaně si potvrzujeme zkušenost, že se lidé nejlépe učí od těch, se kterými mají bezpečné a smysluplné vztahy. V tomto směru se všichni snažíme o rozvíjení našich dovedností v oblastech tzv. JÁ-komunikace a empatické reakce. Celou škálu respektujících dovedností postupně uvádíme do praxe s různou mírou úspěchu. Jedná o dlouhodobý proces, který je živoucím a neoddelitelným prvkem života naší školy. Stavíme na smysluplných informacích a zachování maximálního vlivu žáků na podobu a obsah vzdělávacího procesu s maximálním respektováním RVP ZV, resp. jeho implementací vyjádřenou v tomto školním vzdělávacím programu.

Velkou pozornost věnujeme minimalizaci uplatňování nástrojů vnější motivace, které obecně brání přirozenému učení. Snažíme se udržovat a znovu probouzet vnitřní motivaci žáků. Aktivně pracujeme se situacemi zvládnání vlastních emocí. To vše s velkou snahou o utváření bezpečného a připraveného prostředí. Nezbytností je schopnost konstruktivního přístupu k diskusím a vedení žáků, jejich zákonných zástupců, pečovatелů a celého týmu dospělých v naší škole k ochotě a schopnostem konsenzuality. To se neobejde bez všestranného záměru zakomponovat toto úsilí do rámce společně tvořených pravidel a snahy o dodržování hranic a obecného užitečného řádu.

3.2.3 Formativní hodnocení

Principy formativního hodnocení vycházejí z konstruktivistického pojetí vzdělávání a respektujícího přístupu k žákům, učitelům i rodičům. Zahrnuje v sobě pět oblastí - cíle, třídní diskuze, zpětnou vazbu, vzájemné učení a převzetí zodpovědnosti za své učení -, které jsou mezi sebou přirozeně provázány a poskytují příležitosti naplňovat vizi školy.

Formativní hodnocení klade důraz zejména na promyšlené výukové cíle zohledňující smysluplnost, plánování, dohodu o kritériích hodnocení, důkazy o

učení. Součástí procesu formativního hodnocení jsou třídní diskuse rozvíjející kulturu myšlení a učení, reflektující učební pokrok. Formou třídních diskuzí jsou realizovány strategie vedoucí k naplnění stanovených výukových cílů. Důležitým principem je oblast zpětné vazby uplatňující popisný jazyk a sledování jejího dopadu na učení žáků. V rámci zpětné vazby se efektivně pracuje s chybami a hodnocení je zaměřeno na tzv. „růstové myšlení“ (grow mindset), při němž dochází u žáků k odbourávání bloků způsobujících fixní myšlení. K rozvoji sociálních a myšlenkových schopností žáků dochází v procesu jejich vzájemného učení, které využívá techniky a pravidla pro komunikaci a vzájemnou zpětnou vazbu mezi žáky. U žáků by mělo postupně docházet k převzetí zodpovědnosti za své učení, což umožňuje aplikace metod aktivního učení, možnost volby, sebehodnocení své práce, rozvoj silných stránek žáka, podpora vnitřní motivace i příležitost pro samostatné učení žáků.

Principy formativního hodnocení lze realizovat ve škole, která má stanovenou vlastní vizi, chápe, kam a jak směřovat své cíle, vytváří podmínky sociálně-bezpečného prostředí a učitelé se snaží být modelovým příkladem ve výše popsaných principech. Naše úsilí směřuje k naplnění těchto nezbytných podmínek k zajištění průběžného efektivního procesu formativního hodnocení.

3.2.4 Projektová / modulární výuka

Projektová výuka je chápána jako předstupeň k postupnému přechodu na modulární uspořádání školního vzdělávacího programu. Je zaměřena především na rozvoj dílčích dovedností na individuální úrovni žáka. Ve výuce na prvním stupni převažují formy integrované tematické výuky, primárně jsou využívány nástroje i metody aktivního a kooperativního učení. Každé projektové období a téma má předem definované očekávané výstupy, klíčové kompetence a průřezová témata. Žáci mohou vytvářet věkově heterogenní skupiny, pracovat v různě velkých skupinách i samostatně. V průběhu školního roku žáci absolvují předem daný počet projektů, z nichž každý je zastřešen nosnou myšlenkou (tématem), kterému se žáci věnují v rámci jednoho projektového období. Téma je rozpracováno do několika různě oborově zacílených podprojektů. Závěrečná fáze projektové výuky je věnována prezentaci včetně sebehodnocení minimálně jednoho projektu, na kterém žák pracoval. Nezbytnou součástí projektové výuky jsou i projekty zacílené na kratší časové období. Jedná se např. o adaptační výjezd, výstavy, sportovní akce, ekologicko-terénní kurzy, vodácký a zimní výjezd, odborné workshopy. Výše popsané formy projektové/ modulární výuky umožňují vytvoření bezpečného a inspirativního prostředí pro (sebe)poznání, badatelství, předání odpovědnosti za vlastní učení, autentické (sebe)vyjádření, tvorbu i interpretaci. Smysluplnost konceptu projektové/ modulární výuky je podpořena aplikací teoretických znalostí a poznatků v běžném praktickém životě, žáci tak mohou přirozeně využít a rozvinout své osobní zkušenosti.

Obdobný princip je uplatňován na druhém stupni, kde kde je výuka části vzdělávacích oblastí realizována prostřednictvím modulárního pojetí. Toto pojetí vychází z myšlenky obsahového a činnostního propojování zejména uvnitř vzdělávacích oblastí Člověk a společnost a Člověk a příroda, ovšem s dílčími přesahy do dalších vzdělávacích oblastí a zároveň s respektováním specifických potřeb konkrétních vzdělávacích oborů (zejména přírodovědného zaměření). Limitujícím faktorem tohoto přístupu jsou vysoké nároky na zajištění výuky ve smyslu potřeby vysoké míry schopností a dovedností pedagogů integrovat různé vzdělávací obory. Proto je také přechod k modularizaci školního vzdělávacího programu nastaven jako postupný, rozložený do období přesahujícího

jeden školní rok. Proces implementace modulárního uspořádání zároveň vyvolává potřeby průběžných úprav původních záměrů v průběhu realizace výuky mezi jednotlivými školními roky, případně kratšími časovými úseky.

3.2.5 Rozvoj čtenářství

Při rozvoji čtenářství vycházíme z přesvědčení, že čtenářsky gramotný člověk důvěřuje tomu, že čtení a psaní jsou smysluplné činnosti, které směřují k lepší orientaci ve světě, v němž žije, k většímu porozumění sobě i druhým lidem, ke kritickému náhledu na zdroje informací a vytváření vlastních postojů. Čtení poskytuje žákům nejen cenný zdroj informací, ale také vyvolává emocionální prožitky, jež formují osobnost mladého člověka. V rámci výchovně vzdělávacího procesu se škola snaží u žáků postupně rozvíjet čtenářské strategie tak, aby byli schopni ovládat základní dovednosti čtení (technika čtení, porozumění obsahu přečteného textu...), vyvozovat z textů závěry a reagovat ústně i písemně na obsah sdělení s rozhodnutím, jak přečtený text ve svém životě dále využijí.

3.2.6 Výuka matematiky s využitím prvků metody prof. Hejného

Hejného metoda je založena na respektování dvanácti základních principů, které skládá do uceleného konceptu tak, aby žáci objevovali matematiku sami a s radostí.

- 1) Prvním principem je budování schémat. Žáci vědí i to, co jsme je neučili. Schémata, která mají žáci z vlastní zkušenosti v hlavě, Hejného metoda posiluje, napojuje na sebe a vyvozuje z nich konkrétní úsudky.
- 2) Žáci pracují v prostředích, učí se opakovanou návštěvou. Když znají prostředí, ve kterém se dobře cítí, nerozptylují je neznámé věci. Plně se soustředí jen na daný úkol a neobtěžuje je neznámý kontext. Každé ze zhruba 25 použitých prostředí funguje trochu jinak (rodina, cesta autobusem, prosté krokování...). Systém prostředí je motivačně nastaven tak, aby zachytil všechny styly učení se a fungování dětské mysli. Ta je pak motivována k dalším experimentům.
- 3) Hejného metoda pracuje s prolínáním témat. Matematické zákonitosti neizolujeme. Informace nejsou předávány žákům samostatně, ale vždy jsou uloženy ve známém schématu – které si žáci kdykoli vybaví. Jednotlivé matematické jevy a pojmy se od sebe neodtrhávají, ale zapojují se při nich různé strategie řešení. Žák si pak sám vybere, co mu lépe vyhovuje a je mu více přirozené.
- 4) Metoda je založena i na rozvoji osobnosti. Podporuje se samostatné uvažování žáků. Jednou z hlavních motivací profesora Hejného při vytváření nové metody byl důraz na to, aby žáci byli v životě odolní vůči manipulaci. Proto učitel ve výuce nepředává hotové poznatky, ale učí žáky především argumentovat, diskutovat a vyhodnocovat. Žáci pak sami o sobě vědí, co je pro ně správné, respektují druhého a umí se rozhodovat.
- 5) Žáci jsou skutečně motivováni. Všechny matematické úlohy jsou v Hejného metodě postaveny tak, aby jejich řešení žáky „automaticky“ bavilo. Správná motivace je ta, která je vnitřní, nikoli nucením zvenčí. Žáci přicházejí na řešení úkolů vlastní snahou. Nejsou „okrádáni“ o radost z vlastního úspěchu. Pozitivního ocenění se dostává všem – i těm, kteří na daný jev či řešení přijdou později.
- 6) Důležité místo mají reálné zkušenosti. Stavíme na vlastních zážitcích žáků. Využíváme jejich vlastní zkušenosti, které si sami vybudovali od prvního dne jejich života – doma, s rodiči, při objevování světa venku před domem či na pískovišti s ostatními dětmi. Stavíme na přirozené konkrétní zkušenosti, ze které pak žák dokáže udělat obecný úsudek.
- 7) Podstatnou roli má radost z matematiky, která výrazně pomáhá při další výuce. Zkušenosti mluví jasně: ta neúčinnější motivace přichází z pocitu

úspěchu, z upřímné radosti žáka, jak dobře vyřešil přiměřeně náročný úkol. Je to radost z vlastních pokroků i z uznání spolužáků i učitele. Eliminuje se tak do značné míry nebezpečí bloku z matematiky.

8) Vlastní poznatek má větší váhu než ten převzatý. Když má např. žák první třídy sestavit ze dřívek čtverec, vezme jedno dřívko, pak druhé, třetí... Stále mu to nestačí, vezme tedy čtvrté dřívko a poskládá čtverec. Pak se rozhodne poskládat větší čtverec. Vezme další dřívka a složí větší čtverec. Už začíná tušit, že bude-li chtít složit ještě větší čtverec, potřebuje k tomu vždy další čtyři dřívka. Je na cestě k objevu vzorce pro výpočet obvodu čtverce.

9) Role učitele se oproti tradičnímu chápání mění, učitel se stává průvodcem a moderátorem.

10) Změna učitelské role souvisí s prací s chybou. Zcela zásadní je předcházení zbytečnému strachu žáků. Analýza chyby vede k hlubší zkušenosti, díky níž si žáci daleko lépe pamatují dané poznatky. Chyby se využívá jako prostředku k učení. Žáci dostávají podporu, aby si chyby našli sami, a učí se vysvětlovat, proč chybu udělali. Vzájemná důvěra mezi žákem a učitelem pak podporuje radost žáků z odvedené práce.

11) Neméně významné jsou přiměřené výzvy pro žáky, a to individuálně podle dosažené úrovně. Učebnice obsahují úlohy všech obtížností. Tím, že slabší žáci vždy nějaké úlohy vyřeší, se předchází pocitům úzkosti z dalších hodin matematiky. Těm nejlepším žákům jsou zároveň neustále předkládány další výzvy, aby se nenudili. Učitel je nepřetěžuje úkoly, ale zadává takové, aby žáky neustále motivoval. Rozděluje úlohy v rámci třídy podle toho, co který žák potřebuje.

12) Poznatek se rodí v diskusi, ze spolupráce. Žáci nečekají, až se výsledek objeví na tabuli. Pracují ve skupinkách, po dvojicích nebo i samostatně. Každý žák je tak schopen říci, jak k výsledku došel, a umí to vysvětlit i druhým. Výsledek se rodí na základě spolupráce. Učitel zde není konečnou autoritou, která jen řekne, kde je pravda – a otočí se další list učebnice. Žáci si budují vlastní plnohodnotný poznatek, o kterém neustále přemýšlí.²

Zásady pro řízení procesu výuky

1) Hierarchie cílů

Cíle výchovné jsou důležitější než cíle poznatkové, protože kvalitu společnosti více určují hodnoty mravní než hodnoty znalostí. Porozumění je důležitější než dovednost.

2) Klima výuky

Mnohdy strach blokuje myšlení. Ovzduší vzájemné důvěry žáků a učitele podporuje radost z práce a jeho tvořivost. Žákův úspěch učitel se žákem citově sdílí. Žákovi chybu pak pomáhá bez emocí analyzovat a poučit se z ní. Chyba není jev nežádoucí. Analýza chyby je asi nejúčinnější způsob nabývání znalostí.

3) Přiměřené možnosti pro každého žáka

Děti přicházející do 1. ročníku se většinou výrazně liší svými předchozími matematickými znalostmi a schopnostmi. Učebnice se snaží pomoci zvládnout tuto různorodost (nevyděsit slabé a nenudit vyspělé), v tomto je úloha učitele v 1. ročníku nejnáročnější. Postup musíme zvolit takový, aby i mírně podprůměrné děti byly schopny učivo pochopit a dětem s vyspělejší kulturou matematického myšlení byly poskytnuty přiměřeně náročnější úlohy. Tyto úlohy jsou v omezeném počtu zařazeny v učebnici, učitel je najde v dalších podpůrných materiálech.

4) Poznatek získaný vlastní úvahou je kvalitnější než poznatek převzatý

---

² <http://www.h-mat.cz/>

Učitel, který vede žáky k samostatnému hledání řešení, dává žákům víc než učitel, který je učí, jak ten nebo onen typ úloh řešit. První cesta vyžaduje trpělivost a čas. Výsledky se dostavují pomaleji, ale jsou trvalé a schopné dalšího rozvoje. Druhá cesta je rychlejší, ale nabízí žákovi spíše „protézu“ poznatek než poznatek skutečný.

5) Komunikace

Role učitele je motivační a organizační. Úloha badatele náleží žákům. V diskuzi se bude objevovat mnoho podnětů, názorů a chybných představ, které pomáhají všem zúčastněným vytvořit si vlastní plnohodnotný, do již existující struktury znalostí dobře zapadající poznatek.

3.2.7 Kritické myšlení

Ve vzdělávacím procesu klademe důraz na efektivní přípravu žáků na demokratický a produktivní život ve 21. století. Vycházíme přitom z předpokladu, že hlavním úkolem žáků je osvojit si schopnost efektivně se učit a myslet kriticky. To znamená být schopen posoudit nové informace a pozorně a kriticky je zkoumat. Škola realizuje ve vzdělávání konstruktivistický přístup – model učení E-U-R: evokace, uvědomění si významu informací a reflexe. Přínosy tohoto přístupu pro žáky lze využít, pokud je zachována smysluplná struktura všech tří fází modelu učení. Ty lze realizovat na delší než 45 minutové dotaci vyučovací hodiny. Proto je většina předmětů (s vyšší týdenní dotací hodin) realizována ve formě vyučovacích bloků v délce trvání 90 minut se zařazenými relaxačními přestávkami, které se řídí podle potřeb žáků.

3.2.8 Intuitivní pedagogika

Osobnostní rozvoj žáků i pedagogů je podporován také zařazováním prvků intuitivní pedagogiky, která umožňuje prostřednictvím svých aktivit rozpoznávat individuální potenciál každého jedince a zároveň si uvědomovat vlastní jedinečnost v rámci sociální skupiny. Škola využívá prostředky intuitivní pedagogiky zejména ve vyučovacím předmětu Školní kruh a v mimoškolních aktivitách, např. na společných akcích pořádaných školou (adaptační, zimní, vodácký výjezd), kde dochází ve větší míře k vzájemnému sociálnímu kontaktu všech účastníků. K realizaci činností využívá škola jak své pedagogy, tak i externí lektory, s nimiž komunikuje konkrétní zakázku z oblasti OSV.

3.2.9 Inkluzivní typ školy

Soustředíme se na rozvoj osobního potenciálu každého dítěte. Odlišnost vnímáme jako příležitost ke vzájemnému obohacování, rozvíjení schopnosti účelně komunikovat a spolupracovat, rozvíjet toleranci, respekt a ohleduplnost k sobě i ostatním. Snažíme se orientovat paradigma školy k zaměření na vztahy a vzdělávací úspěch každého žáka.

K tomu uplatňujeme tyto nástroje:

- zaměřujeme se na individuální potřeby žáků;
- uplatňujeme formativní hodnotící přístup;
- vytváříme bezpečné školní klima podporou respektujícího přístupu;
- podporujeme práci v heterogenních skupinách nastavenou organizací výuky;
- zajišťujeme promyšlenou asistentickou podporu;
- rozšiřujeme tým o odborníky v oblasti podpůrné péče (speciální pedagog, psychologická péče);

- spolupracujeme na tvorbě koncepčních dokumentů v oblasti podpůrných opatření;
- zapojujeme se do realizace center kolegiální podpory pro výměnu zkušeností.

3.2.10 Implementace klíčových kompetencí

Klíčové kompetence RVP	Implementace klíčových kompetencí na úrovni školy
<p>1. KOMPETENCE K UČENÍ Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení • vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě • operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy • samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti • poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich 	<p>1. KOMPETENCE K UČENÍ K naplňování kompetence k učení volíme zejména tyto postupy a strategie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vytváření podmínek Žákům k záměrnému zkoumání okolního světa; - běžné životní situace - východisko pro zadávání práce Žákům; - podpora Žakovských iniciativ; - motivace Žáků k úspěšnému zvládnutí zadání konkrétní práce; - motivování Žáků k formulování a kladení otázek; - samostatné plánování postupů a strategií Žáky; - analýza problémových situací Žáky; - používání metod, při kterých Žáci sami docházejí k řešením a závěrům; - široká nabídka podnětů pro Žáky k práci s informacemi - získávání informací Žáky s využitím digitálních technologií; - vícezdrojové získávání informací včetně jejich porovnání a ověřování validity; - vyhledávání souvislostí mezi jevy, postupy a procesy; - práce s chybou jako vodítkem ke správnému řešení; - rozmanitost prezentování výsledků práce Žáků; - vedení Žáků k hodnocení a sebehodnocení včetně posouzení míry dosaženosti zamýšlených cílů;
<p>2. KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ</p> <ul style="list-style-type: none"> • vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností 	<p>2. KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ K naplňování kompetencí k učení volíme zejména tyto postupy a strategie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zadávání problémových úlohy rozvíjejících tvořivost; - zařazování metod, při kterých Žáci dochází k objevování, řešení a závěrům samostatně;

<ul style="list-style-type: none"> • vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému • samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické, matematické a empirické postupy • ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů • kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů hodnotí 	<ul style="list-style-type: none"> - východisko ve zkušenostech a názorech žáků; - sdílení zkušeností mezi žáky; - vedení žáků k plánování postupů a metod práce; - učení se formulování hypotéz, ověřování jejich pravdivosti a platnosti pokusy či pozorováním; - různé způsoby řešení problémů; - vedení žáků k prozkoumávání pohledů a názorů, lišících se od jejich vlastních; - vytváření modelových situací; - vícezdrojové ověřování pravdivosti získaných informací;
<p>3. KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> • formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu • naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje • rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění • využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem • využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi 	<p>3. KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ</p> <p>K naplňování kompetence komunikativní volíme zejména tyto postupy a strategie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vytváření příležitostí pro vzájemnou komunikaci žáků; - zadávání úkolů umožňujících nebo vyžadujících kooperaci žáků; - vedení žáků ke kultivovanému vystupování a jednání; - vedení žáků k užívání spisovné výslovnosti a k hledání vhodných výrazů; - vedení žáků k osvojení dovednosti užívat souvislé projevy; - vytváření možností pro žáky projevit svůj názor a klást otázky; - zajišťování přístupu žáků k různým druhům informačních, komunikačních technologií a obrazových materiálů; - učení žáků vyjadřovat, formulovat a prezentovat vlastní názory; - řízení a usměrňování diskuse;
<p>4. KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A INTERPERSONÁLNÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> • účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce • podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování 	<p>4. KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A INTERPERSONÁLNÍ</p> <p>K naplňování kompetencí sociálních a interpersonálních volíme zejména tyto postupy a strategie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vytváření prostoru k výměně názorů, pocitů a vzájemné spolupráci; - vedení žáků k dodržování pravidel; - vedení žáků k diskusi o odlišných názorech;

<p>dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá</p> <ul style="list-style-type: none"> • přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají • vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty 	<ul style="list-style-type: none"> - sdělování a využívání vlastních zkušeností žáků; - ovlivňování žáky kladnými příklady; - vytváření situací, při kterých si žáci mohou pomáhat; - podpora hledání vhodných argumentů; - vytváření příležitostí pro diskusi žáků k danému úkolu/problému; - vedení žáků k utváření vlastních názorů i závěrů; - vedení žáků k vciťování se do pocitů druhého; - vytváření možností k hodnocení úspěšnosti dosažení cíle samotnými žáky; - vytváření příležitostí pro žáky prezentovat výsledky práce; - podpora pozitivních přístupů k práci; - vedení žáků k sebepoznání a sebehodnocení;
<p>5. KOMPETENCE OBČANSKÉ</p> <ul style="list-style-type: none"> • respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí • chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu • rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka • respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit • chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti 	<p>5. KOMPETENCE OBČANSKÉ</p> <p>K naplňování kompetencí občanských volíme zejména tyto postupy a strategie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vytváření možností vzájemného sdělování pocitů a názorů; - podpora pozitivních projevů chování a jednání; - vedení žáků k toleranci individuálních odlišností; - navozování modelových situací, simulace a hraní rolí; - modelové řešení různých situací; - vedení žáků k odmítání násilí a bezpráví; - spoluúčast žáků na vytváření pravidel; - vyžadování dodržování pravidel, společenských norem a zákonů; - zařazování autentických forem vyučování (besedy, exkurze, atd.); - zapojování žáků do školních akcí podle jejich individuálních schopností; - vedení žáků k odpovědnosti za své jednání a ochraně kulturních a společenských hodnot; - organizování akcí a projektů EVVO, vedení žáků ke třídění odpadu; - vedení žáků k myšlení v globálních souvislostech;
<p>6. KOMPETENCE PRACOVNÍ</p>	<p>6. KOMPETENCE PRACOVNÍ</p>

<ul style="list-style-type: none"> • používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky • přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot • využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření • orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení 	<p>K naplňování kompetencí pracovních volíme zejména tyto postupy a strategie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vedení Žáků ke správným způsobům užití materiálů, techniky, vybavení; - vytváření situací, činností, při kterých si Žáci mohou vybrat (nástroje, pomůcky, materiál); - vyžadování dodržování pravidel; - vytváření různých pracovních podmínek (prostředí, situace) pro Žáky; - vedení Žáků ke kritickému i sebekritickému hodnocení prací z různých hledisek; - vedení Žáky k dovednostem poskytnout první pomoc; - vedení Žáků k dovednosti posoudit rizika, která mohou vzniknout při práci; - cílené a systematické vedení Žáků k hledání vlastní profesní orientace; - profesně zaměřené exkurze; - vedení Žáků k plánování úkolů, postupů a metod; - umožňování diferencovaných výkonů podle individuálních schopností Žáků; - sledování úspěšnosti jednotlivých Žáků a oceňování jejich pokroku; - vyžadování dokončení práce v dohodnuté kvalitě a termínech.
--	--

3.3 Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

3.3.1 Principy realizace

Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (dále jen SVP) – tzn. Žáci se zdravotním postižením (tělesným, zrakovým, sluchovým, mentálním, vadami řeči a vývojovými poruchami učení nebo chování), Žáci se zdravotním znevýhodněním (zdravotním oslabením, dlouhodobým onemocněním a lehčími zdravotními poruchami vedoucími k poruchám učení a chování), či Žáci se sociálním znevýhodněním (pocházející z odlišného sociálního, kulturního nebo jazykového prostředí), jsou v naší škole vzděláváni formou individuální integrace do běžné třídy. Garantem vzdělávání těchto Žáků je školní speciální pedagog, koordinující zároveň podpůrný asistentický tým.

Na základě vyjádření a doporučení odborného pracoviště, které podklady pro integraci vydává, je Žákům upravován v souladu se školním vzdělávacím programem jejich individuální vzdělávací plán (dále IVP) včetně metod práce, způsobů hodnocení výsledků vzdělávání a formulování očekávaných výstupů vzdělávacích oborů tak, aby byly z hlediska jejich možností reálné a splnitelné. Pro výuku žáků se SVP vytváříme podnětné a vstřícné prostředí. Důraz není

kladen pouze na obsah učiva, zvládnutí učebních osnov, ale zejména na rozvoj celé osobnosti žáka, jeho sociální integraci. Pro integraci vytváří škola vhodné podmínky také menším počtem žáků ve třídách. Součástí systému péče o žáky s vývojovou poruchou učení je i úzká spolupráce s rodiči žáků, kteří jsou pravidelně informováni a instruováni, jak mají v domácích podmínkách na školu navázat.

Hlavním principem péče o žáky se sociálním znevýhodněním (dále jen SZn) je individuální přístup k žákům, znalost sociokulturního prostředí, ze kterého žáci pocházejí, jejich podpůrné vedení přispívající k vytvoření podpůrného prostředí. Pomáháme žákům při zvládnutí školních nároků, posilujeme motivaci pro školní práci, sledujeme školní výkony, oceňujeme jejich pokrok, snažíme se o vytvoření pozitivního vztahu k učení a ke škole. Pomáháme žákovi při porozumění sociálním situacím, při navazování sociálních kontaktů, začlenění do vrstevnického kolektivu. Snažíme se podporovat pozitivní projevy v chování, vycházíme ze situací z praktického – školního života, vytváříme prostor pro rozhovor o problémech, pomáháme jim se zvládnutím pravidel a společenských norem chování a dodržování těchto pravidel vyžadujeme. Vedeme žáky k odpovědnosti za své jednání. Podporujeme jejich sebevědomí, sebepojetí.

Škola trvale spolupracuje s Pedagogicko-psychologickou poradnou Středočeského kraje v Nymburce a Speciálně-pedagogickým centrem v Poděbradech, které zajišťují odbornou diagnostiku žáků s výukovými či výchovnými obtížemi a specializovanou podporu školnímu speciálnímu pedagogu. Při řešení závažnějších výchovných problémů spolupracujeme se Střediskem výchovné péče v Kolíně. V rámci prevence a včasné pomoci žákům poskytujeme podle možností školní psychologickou individuální logopedickou péči a stimulační programy i budoucím žákům naší školy, ještě před nástupem do 1. ročníku.

3.3.2 Hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami mají v souladu se školním vzdělávacím programem sestaven IVP, který respektuje jejich individuální vzdělávací potřeby a upravuje cíle, obsah, formy, vhodné metody práce a individuálně též způsoby a kritéria hodnocení výsledků vzdělávání. Smyslem hodnocení je poskytnout žákovi zpětnou vazbu o jeho vlastním vývoji, zda dosáhl cíle, zda postupuje efektivně, v čem se zlepšil, v čem ještě chybí, současně by měl být motivován k dalšímu učení. K tomu účelu úspěšně využíváme školní kritériální hodnocení. Hodnocení je zaměřeno na žáka, hodnotíme vzhledem k žákovu výchozímu stavu, jeho individuální pokrok. Volíme takové způsoby prověřování znalostí a dovedností žáka, ve kterých má předpoklady podat optimální výkon, nezkreslený poruchou. U žáků s diagnostikovanou specifickou vývojovou poruchou učení (dyslexie, dysgrafie, dysortografie, dyskalkulie) přihlížíme k charakteru postižení nebo znevýhodnění. Hodnocení není zaměřeno jen na výsledek práce, počet chyb, ale zohledňujeme celkovou aktivitu žáka, pracovní nasazení, vynaložené úsilí; hodnotíme to, co žák zvládl a jaké učební nástroje si osvojil.

Při hodnocení žáků s vývojovou poruchou učení

- preferujeme takové způsoby prověřování znalostí a dovedností žáka, které mu vzhledem k jeho postižení nebrání podávat výkon odpovídající jeho předpokladům;
- využíváme jiné formy hodnocení (slovní hodnocení, hodnocení s uvedením počtu zvládnutých jevů či chyb, bodové hodnocení apod.)
- hodnotíme to, co žák zvládl, dle potřeby redukuje množství úkolů;
- respektujeme individuální tempo žáka; pamatujeme na větší časovou dotaci při zpracování úkolu (přečtení textu, písemné zpracování apod.);

- hodnotíme i dílčí kroky postupů, nejen výsledek, oceňujeme snahu, zájem;
- využíváme alternativní formy písemného prověřování, diktátů (diktát s přehnanou výslovností, zkrácené formy diktátů, doplňovací cvičení, cvičení na PC);
- umožňujeme využívat kompenzační pomůcky (tabulky, přehledy, apod.);
- nehodnotíme chyby ovlivněné vývojovou poruchou učení (např. plynoucí z nedokonalého přečtení textu - u žáků s dyslexií);
- využíváme možnosti širšího slovního hodnocení v předmětech, do kterých se vývojová porucha učení nejvíce promítá.

3.4 Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných

Důležitou součástí naší pedagogické práce je včasné rozpoznání a podchycení talentu a zájmu žáků, navázání spolupráce s rodiči a jejich získání pro podporu rozvoje talentu i v domácích podmínkách. Mimořádně nadaným žákům umožňuje vysoký podíl seberealizace a uplatnění kreativních přístupů organizace výuky na škole, případně lze sepsat IVP, které podpoří maximální rozvoj konkrétního nadání žáka v jeho vývojové etapě.

Pro žáky mimořádně nadané a žáky se zvýšeným zájmem o vzdělávání vytváříme ve škole tyto podmínky

- uplatňujeme princip individualizace a vnitřní diferenciaci ve výuce;
- pamatujeme na potřebu zvýšené motivace k prohlubování základního učiva;
- rozšiřujeme učivo do hloubky, v předmětech ve kterých se reprezentuje nadání žáka (není výjimkou, že vyniká-li žák v jedné oblasti, v jiné je průměrný);
- zadáváme individuální a samostatné úkoly, které dávají žákům prostor pro hlubší bádání a zkoumání;
- nabízíme výuku pomocí různých projektů, podporujících kreativitu a myšlení;
- respektujeme speciální výukové potřeby žáků, např. vlastní pracovní tempo;
- zajišťujeme prostupnost předmětů a integraci učiva z vyššího ročníku do nižšího, možnost akcelerace;
- nabízíme nepovinné předměty, školní kroužky (např. práce na PC), případně doporučíme kroužky, které jsou vhodné a dosažitelné mimo školu;
- nabízíme možnost uplatnění mimo školu (soutěže, olympiády, tvorba webových stránek, prezentace);
- učíme žáky pracovat v týmu, domlouvat se spolu, navzájem se respektovat, společně plánovat, vyhodnocovat;
- umožňujeme žákům širší pozitivní zkušenost při sebeprosazování a získání sebejistoty v objevování vlastního životního a učebního programu;
- věnujeme pozornost osobnostní a sociální výchově žáků.

3.5 Začlenění průřezových témat

Vzdělávání ve škole formuje osobní postoje žáků na základě získaných vědomostí, dovedností a schopností, spolu s osobními zkušenostmi žáka. Důležitým formujícím prvkem jsou průřezová témata. Nejedná se o pouhé mezipředmětové vztahy, ale o pojetí výuky založené na komplexním pedagogickém působení na žáky. Průřezová témata přispívají zejména k rozvoji klíčových kompetencí a k vytváření žádoucích postojů a návyků žáků v dané oblasti. Záměrem není rozšiřovat učivo základních vzdělávacích oblastí, ale naopak vhodně propojovat výuku s dalšími aktivitami, které jsou pro žáky zajímavé a neformální, či reflektovat aktuální problémy současného světa.

K naplňování a realizaci jednotlivých průřezových témat využívá škola vyučovací předměty / projekty / další formy uspořádání výuky, v nichž je kladen důraz na rozvoj klíčových kompetencí v propojení s obsahem učiva - školní kruh, projektová výuka, tvořivé dílny. K pravidelnému začleňování průřezových témat dochází jak ve školní výuce, tak při mimoškolních akcích pořádaných školou - adaptační výjezd, zimní výjezd, vodácký kurz, exkurze apod. Průřezová témata se uplatňují napříč všemi ročníky, v průběhu celého vzdělávacího procesu, ve všech vzdělávacích oblastech.

3.5.1 Průřezová témata

Průřezová témata se uplatňují v průběhu celého vzdělávacího procesu ve všech vzdělávacích oblastech a ročnících:

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Implementace průřezového tématu:

- vede k porozumění sobě samému a druhým;
- napomáhá k zvládnutí vlastního chování;
- přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě i mimo ni;
- rozvíjí základní dovednosti dobré komunikace a k tomu příslušné vědomosti;
- utváří a rozvíjí základní dovednosti pro spolupráci;
- umožňuje získat základní sociální dovednosti pro řešení složitých situací (např. konfliktů);
- formuje studijní dovednosti;
- podporuje dovednosti a přináší vědomosti týkající se duševní hygieny;
- pomáhá k utváření pozitivního (nezraňujícího) postoje k sobě samému a k druhým;
- vede k uvědomování si hodnoty spolupráce a pomoci;
- vede k uvědomování si hodnoty různosti lidí, názorů, přístupů k řešení problémů;
- přispívá k uvědomování mravních rozměrů různých způsobů lidského chování;
- napomáhá primární prevenci sociálně patologických jevů a škodlivých způsobů chování.

Výchova demokratického občana (VDO)

Implementace průřezového tématu:

- vede k aktivnímu postoji v obhajování a dodržování lidských práv a svobod;
- vede k pochopení významu řádu, pravidel a zákonů pro fungování společnosti;
- umožňuje participovat na rozhodnutích celku s vědomím vlastní odpovědnosti za tato rozhodnutí a s vědomím důsledků;
- rozvíjí a podporuje komunikativní, formulační, argumentační, dialogické a prezentační schopnosti a dovednosti;
- prohlubuje empatii, schopnost aktivního naslouchání a spravedlivého posuzování;
- vede k uvažování o problémech v širších souvislostech a ke kritickému myšlení;
- vede k otevřenému, aktivnímu, zainteresovanému postoji v životě;
- vychovává k úctě k zákonu;
- rozvíjí disciplinovanost a sebekritiku;
- učí sebeúctě a sebedůvěře, samostatnosti a angažovanosti;
- přispívá k utváření hodnot, jako je spravedlnost, svoboda, solidarita, tolerance a odpovědnost;
- rozvíjí a podporuje schopnost zaujetí vlastního stanoviska v pluralitě názorů;
- motivuje k ohleduplnosti a ochotě pomáhat zejména slabším;
- umožňuje posuzovat a hodnotit společenské jevy, procesy, události a problémy z různých úhlů pohledu (lokální, národní, evropská, globální dimenze);
- vede k respektování kulturních, etnických a jiných odlišností;
- vede k asertivnímu jednání a ke schopnosti kompromisu.

Výchova a myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)

Implementace průřezového tématu:

- rozvíjí a integruje základní vědomosti potřebné pro porozumění sociálním a kulturním odlišnostem mezi národy;
- prohlubuje porozumění vlivu kulturních, ideologických a sociopolitických rozdílů na vznik a řešení globálních problémů v jejich vzájemných souvislostech;
- prohlubuje základní vědomosti nezbytné pro pochopení struktury a funkcí mezinárodních a nevládních organizací, jejich vlivu na řešení globálních i lokálních problémů v oblasti humanitární, politické, sociální, ekonomické, kulturní a dodržování lidských práv;
- rozvíjí schopnost srovnávat projevy kultury v evropském a globálním kontextu, nacházet společné znaky a odlišnosti a hodnotit je v širších souvislostech;
- rozšiřuje a prohlubuje dovednosti potřebné pro orientaci v evropském prostředí, seberealizaci a řešení reálných situací v otevřeném evropském prostoru;
- prohlubuje vědomosti potřebné k pochopení souvislostí evropských kořenů a kontinuity evropského vývoje a podstaty evropského integračního procesu;
- vede k pochopení významu společných politik a institucí Evropské unie; seznamuje s dopadem jejich činnosti na osobní i občanský život jednotlivce i s možnostmi jejich zpětného ovlivňování a využívání;

- vede k poznání a pochopení Života a díla významných Evropanů a iniciuje zájem Žáků o osobnostní vzory;
- rozvíjí schopnost racionálně uvažovat, projevat a korigovat emocionální zaujetí v situacích motivujících k setkávání, srovnávání a hledání společných evropských perspektiv;
- pomáhá překonávat stereotypy a předsudky;
- obohacuje pohledy Žáka na sebe sama z hlediska otevřených Životních perspektiv rozšířených o možnosti volby v evropské a mezinárodní dimenzi;
- kultivuje postoje k Evropě jako širší vlasti a ke světu jako globálnímu prostředí Života;
- utváří pozitivní postoje k jinakosti a kulturní rozmanitosti;
- podporuje pozitivní postoje k tradičním evropským hodnotám;
- upevňuje osvojování vzorců chování evropského občana a smysl pro zodpovědnost.

Multikulturní výchova (MKV)

Implementace průřezového tématu:

- poskytuje Žákům základní znalosti o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti;
- rozvíjí dovednost orientovat se v pluralitní společnosti a využívat interkulturních kontaktů k obohacení sebe i druhých;
- učí Žáky komunikovat a žít ve skupině s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, uplatňovat svá práva a respektovat práva druhých, chápat a tolerovat odlišné zájmy, názory i schopnosti druhých;
- učí přijmout druhého jako jedince se stejnými právy, uvědomovat si, že všechny etnické skupiny a všechny kultury jsou rovnocenné a žádná není nadřazena jiné;
- rozvíjí schopnost poznávat a tolerovat odlišnosti jiných národnostních, etnických, náboženských, sociálních skupin a spolupracovat s příslušníky odlišných sociokulturních skupin;
- rozvíjí dovednost rozpoznat projevy rasové nesnášenlivosti a napomáhá prevenci vzniku xenofobie;
- učí Žáky uvědomovat si možné dopady svých verbálních i neverbálních projevů a připravenosti nést odpovědnost za své jednání;
- poskytuje znalost některých základních pojmů multikulturní terminologie: kultura, etnikum, identita, diskriminace, xenofobie, rasismus, národnost, netolerance aj.;
- pomáhá Žákům prostřednictvím informací vytvářet postoje tolerance a respektu k odlišným sociokulturním skupinám, reflektovat zázemí příslušníků ostatních sociokulturních skupin a uznávat je;
- napomáhá Žákům uvědomit si vlastní identitu, být sám sebou, reflektovat vlastní sociokulturní zázemí;
- stimuluje, ovlivňuje a koriguje jednání a hodnotový systém Žáků, učí je vnímat odlišnost jako příležitost k obohacení, nikoli jako zdroj konfliktu;
- pomáhá uvědomovat si neslučitelnost rasové (náboženské či jiné) intolerance s principy života v demokratické společnosti
- vede k angažovanosti při potírání projevů intolerance, xenofobie, diskriminace a rasismu;
- učí vnímat sebe sama jako občana, který se aktivně spolupodílí na utváření vztahu společnosti k minoritním skupinám.

Environmentální výchova (EV)

Implementace průřezového tématu:

- rozvíjí porozumění souvislostem v biosféře, vztahům člověka a prostředí a důsledkům lidských činností na prostředí;
- vede k uvědomování si podmínek života a možností jejich ohrožení;
- přispívá k poznávání a chápání souvislostí mezi vývojem lidské populace a vztahy k prostředí v různých oblastech světa;
- umožňuje pochopení souvislostí mezi lokálními a globálními problémy a vlastní odpovědností ve vztazích k prostředí;
- poskytuje znalosti, dovednosti a pěstuje návyky nezbytné pro každodenní žádoucí jednání občana vůči prostředí;
- ukazuje modelové příklady jednání, která jsou žádoucí i nežádoucí z hledisek životního prostředí a udržitelného rozvoje;
- napomáhá rozvíjení spolupráce v péči o životní prostředí na místní, regionální, evropské i mezinárodní úrovni;
- seznamuje s principy udržitelnosti rozvoje společnosti.;
- učí hodnotit objektivnost a závažnost informací týkajících se ekologických problémů;
- učí komunikovat o problémech životního prostředí, vyjadřovat, racionálně obhajovat a zdůvodňovat své názory a stanoviska;
- přispívá k vnímání života jako nejvyšší hodnoty;
- vede k odpovědnosti ve vztahu k biosféře, k ochraně přírody a přírodních zdrojů;
- vede k pochopení významu a nezbytnosti udržitelného rozvoje jako pozitivní perspektivy dalšího vývoje lidské společnosti;
- podněcuje aktivitu, tvořivost, toleranci, vstřícnost a ohleduplnost ve vztahu k prostředí;
- přispívá k utváření zdravého životního stylu a k vnímání estetických hodnot prostředí;
- vede k angažovanosti v řešení problémů spojených s ochranou životního prostředí;
- vede k vnímavému a citlivému přístupu k přírodě a přírodnímu a kulturnímu dědictví.

Mediální výchova (MV)

Implementace průřezového tématu:

- přispívá ke schopnosti úspěšně a samostatně se zapojit do mediální komunikace;
- umožňuje rozvíjet schopnost analytického přístupu k mediálním obsahům a kritického odstupu od nich;
- učí využívat potenciál médií jako zdroje informací, kvalitní zábavy i naplnění volného času;
- umožňuje pochopení cílů a strategií vybraných mediálních obsahů;
- vede k osvojení si základních principů vzniku významných mediálních obsahů (zvl. zpravodajských);
- umožňuje získat představy o roli médií v klíčových společenských situacích a v demokratické společnosti vůbec (včetně právního kontextu);
- vytváří představu o roli médií v každodenním životě v regionu (v lokalitě);
- vede k rozeznávání platnosti a významu argumentů ve veřejné komunikaci;
- rozvíjí komunikační schopnost, zvláště při veřejném vystupování a stylizaci psaného a mluveného textu;
- přispívá k využívání vlastních schopností v týmové práci i v redakčním kolektivu;

- přispívá ke schopnosti přizpůsobit vlastní činnost potřebám a cílům týmu; rozvíjí citlivost vůči stereotypům v obsahu médií i způsobu zpracování mediálních sdělení;
- vede k uvědomování si hodnoty vlastního života (zvláště volného času) a odpovědnosti za jeho naplnění;
- rozvíjí citlivost vůči předsudkům a zjednodušujícím soudům o společnosti (zejména o menšinách) i jednotlivci;
- napomáhá k uvědomění si možnosti svobodného vyjádření vlastních postojů a odpovědnosti za způsob jeho formulování a prezentace.

3.5.2 Začlenění průřezových témat

Vzdělávání ve škole formuje osobní postoje žáků na základě získaných vědomostí, dovedností a schopností, spolu s osobními zkušenostmi žáka. Důležitým formujícím prvkem jsou průřezová témata. Nejedná se o pouhé mezipředmětové vztahy, ale o pojetí výuky založené na komplexním pedagogickém působení na žáky. Průřezová témata přispívají zejména k rozvoji klíčových kompetencí a k vytváření žádoucích postojů a návyků žáků v dané oblasti. Záměrem není rozšiřovat učivo základních předmětů, ale naopak vhodně propojovat výuku s dalšími aktivitami, které jsou pro žáky zajímavé a neformální či reflektovat aktuální problémy současného světa.

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Průřezová témata prolínají celým vzdělávacím procesem. Jsou naplňována zejména v následujících vzdělávacích oblastech a předmětech:

Tematické okruhy	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Rozvoj schopností poznávání	projektová výuka	projektová výuka	projektová výuka	projektová výuka	projektová výuka	projektová výuka	projektová výuka	projektová výuka	projektová výuka
Sebepoznání a sebepojetí	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka
Seberegulace a sebeorganizace	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka
Psychohygiena	TV, projektová výuka	TV, projektová výuka	TV, projektová výuka	TV, projektová výuka	TV, projektová výuka	TV, projektová výuka	TV, projektová výuka	TV, projektová výuka	TV, projektová výuka
Kreativita	ČJL, projektová výuka	ČJL, projektová výuka	ČJL, projektová výuka	ČJL, projektová výuka	ČJL, projektová výuka	ČJL, projektová výuka	ČJL, projektová výuka	ČJL, projektová výuka	ČJL, projektová výuka
Poznávání lidí	ŠK, ČJ	ŠK, ČJ	ŠK, ČJ	ŠK,	ŠK,	ŠK,	ŠK,	ŠK,	ŠK,

Školní vzdělávací program „SMYSLUPLNÁ ŠKOLA“

				projektová výuka	projektová výuka	projektová výuka, AJ	projektová výuka, AJ	projektová výuka, AJ	projektová výuka, AJ
Mezilidské vztahy	ŠK	ŠK	ŠK, AJ	ŠK, AJ	ŠK, AJ	ŠK, projektová výuka, AJ	ŠK, projektová výuka, AJ	ŠK, projektová výuka, AJ	ŠK, projektová výuka, AJ
Komunikace	ŠK, ČJ, M, projektová výuka	ŠK, ČJ, M, projektová výuka	ŠK, ČJ, M, projektová výuka, AJ	ŠK, ČJ, M, projektová výuka, AJ	ŠK, ČJ, M, projektová výuka, AJ	ŠK, ČJ, M, projektová výuka, AJ	ŠK, ČJ, M, projektová výuka, AJ	ŠK, ČJ, M, projektová výuka, AJ, DCJ	ŠK, ČJ, M, projektová výuka, AJ, DCJ
Kooperace a kompetice	M, ČJL, projektová výuka	M, ČJL, projektová výuka	M, ČJL, projektová výuka	M, ČJL, projektová výuka	M, ČJL, projektová výuka	M, ČJL, projektová výuka	M, ČJL, projektová výuka	M, ČJL, projektová výuka	M, ČJL, projektová výuka

Výchova demokratického občana (VDO)

Průřezová témata prolínají celým vzdělávacím procesem. Jsou naplňována zejména v následujících vzdělávacích oblastech a předmětech:

Tematické okruhy	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Občanská společnost a škola	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka
Občan, občanská společnost a stát	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka
Formy participace občanů v politickém životě	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka

Výchova a myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)

Průřezová témata prolínají celým vzdělávacím procesem. Jsou naplňována zejména v následujících vzdělávacích oblastech a předmětech:

Školní vzdělávací program „SMYSLUPLNÁ ŠKOLA“

Tematické okruhy	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Evropa a svět nás zajímá	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka	ŠK, AJ, projektová výuka	ŠK, AJ, projektová výuka	ŠK, AJ, projektová výuka	AJ, projektová výuka	AJ, projektová výuka	AJ, DCJ projektová výuka	AJ, DCJ projektová výuka
Objevujeme Evropu a svět	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka	ŠK, AJ, projektová výuka	AJ, projektová výuka	AJ, projektová výuka	AJ, projektová výuka	AJ, projektová výuka	AJ, DCJ projektová výuka	AJ, DCJ projektová výuka
Jsme Evropané	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka	ŠK, projektová výuka	AJ, projektová výuka	AJ, projektová výuka	AJ, projektová výuka	AJ, projektová výuka	AJ, DCJ projektová výuka	AJ, DCJ projektová výuka

Multikulturní výchova (MKV)

Průřezová témata prolínají celým vzdělávacím procesem. Jsou naplňována zejména v následujících vzdělávacích oblastech a předmětech:

Tematické okruhy	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Kulturní diference	projektová výuka	projektová výuka	projektová výuka	ČJL, projektová výuka, AJ	ČJL, projektová výuka, AJ	ČJL, projektová výuka, AJ	ČJL, projektová výuka, AJ	ČJL, projektová výuka, AJ, DCJ	ČJL, projektová výuka, A, DCJ
Lidské vztahy	projektová výuka	projektová výuka	projektová výuka	projektová výuka	projektová výuka	projektová výuka	projektová výuka	projektová výuka	projektová výuka
Etnický původ	projektová výuka	projektová výuka	projektová výuka	projektová výuka	projektová výuka	projektová výuka	projektová výuka	projektová výuka	projektová výuka
Multikulturalita	AJ	AJ	AJ	projektová výuka, AJ	projektová výuka, AJ	projektová výuka, AJ	projektová výuka, AJ	projektová výuka, AJ, DJC	projektová výuka, AJ, DJC
Princip sociálního smíru a solidarity	projektová výuka, TV	projektová výuka, TV	projektová výuka, TV	projektová výuka, TV	projektová výuka, TV	projektová výuka, TV	projektová výuka, TV	projektová výuka, TV	projektová výuka, TV

Environmentální výchova (EV)

Průřezová témata prolínají celým vzdělávacím procesem. Jsou naplňována zejména v následujících vzdělávacích oblastech a předmětech:

